

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΖΑΝ ΡΑΜΩ

ΦΤΩΧΑ, ΦΤΩΧΑ ΜΑΣ ΟΝΕΙΡΑ!...

Η ιστορία του Καρόλου και της Κλάρας ήταν πολύ άπλη. Ζούσανε τίμια κι' αγαπιόντουσαν μ' όλη την καρδιά τους. Εκείνος ήτανε τριανταπέντε χρόνων, εκείνη τριάντα, κατοικούσαν στο Παρίσι και δεν είχαν παιδιά. Η Κλάρα ήτανε υπάλληλος στην Τράπεζα της Γαλλίας και ο Κάρολος στην Πιστωτική. Οί μισθοί τους ένωμένοι έφταναν τα τετρακόσια φράγκα το μήνα κι' αυτό τους επέτρεπε να κάνουν μερικές πολυτέλειες, να τρώνε κανένα Σάββατόβραδο έξω, να πηγαίνουν που και που στο θέατρο ή σε καμμιά έκδρομούλα. Μά το μεγάλο τους όνειρο ήταν να κάνουν μια έκδρομη σ' ένα βουνό, ψηλό, περήφανο, γεμάτο χιόνια.

Τί ώραία που θα είνε τα βουνά! Έλεγαν κ' οί δυό.

Και μια μέρα, ή Κλάρα είπε:

— "Ω! να πηγαίναμε στα Πυρηνάια! Ξέρεις, ή οικογένειά σου κατάγεται από κεϊ. Έχεις μάλιστα μια θεία στο Πώ.

Πραγματικά ο Κάρολος θυμήθηκε τη θεία του, την 'Αδέλα Μπερί, κι' επειδή ήθελε πάντα να ίκανοποιη κάθε επιθυμία της Κλάρας του, της έγγραψε για να της αναγγείλη ότι θα πήγαιναν να μείνουν μια βδομάδα στο Πώ, κατά τις διακοπές του καλοκαιριού.

Αμέσως το ανδρόγυνο άρχισε να ετοιμάζεται γι' αυτό το ταξίδι. Για να κάνουν τη «μεγάλη ζωή» στα Πυρηνάια, στερήθηκαν άπαραίτητα πράγματα. Τέλος, όταν ήρθε ο Αύγουστος, ή Κλάρα κι' ο Κάρολος πήραν συγχρόνως άδεια κι' ένα Σάββατο πρωί ξεκίνησαν. "Επειτα από είκοσιτέσσερες ώρες έφταναν στο Πώ. Μά μόλις πάτησαν εκεί το πόδι τους, ένοιωσαν μια μεγάλη απογοήτευσι: έβρεχε ραγδαία κι' ούτε βουνά, ούτε τίποτε διέκριναν. "Ετσι αναγκάστηκαν να μείνουν την ήμέρα εκείνη στο ξενοδοχείο.

Μά την άλλη μέρα το πρωί, καθώς ή Κλάρα σηκώθηκε από το κρεβάτι και κύτταξε από το παράθυρο, έβγαλε έξαφνα μια δυνατή κραυγή και φώναξε στο σύζυγό της, που ήταν ακόμα πλαγιασμένος:

— "Ω! Κάρολε!... Σήκω!... "Ελα να δής.

Τα Πυρηνάια φαινότουσαν μακριά πέρα από μια μεγάλη κοιλάδα και το θεαμά τους ήταν τόσο ώραίο, τόσο μεγαλοπρεπές, ώστε ο Κάρολος κι' ή Κλάρα απόμειναν θαμπωμένοι. Τα περήφανα εκείνα βουνά ώρθωνόντουσαν σε μακριές γαλάζιες σειρές, που ήσαν ή μια πιο ψηλή και πιο άερμη από την άλλη και που φαινότουσαν σά να προσφέρουν στον ήλιο τα χιονένια λουλούδια των κορυφών τους.

Ο Κάρολος κ' ή Κλάρα δεν είχαν άντικρύσει ποτέ τους ένα τέτοιο θαύμα της φύσεως και τα μάτια τους είχαν γεμίσει από δάκρυα ένθουςιασμού.

— "Ω! Τί υπέροχα που είνε! Τί υπέροχα που είνε! τραυλιζάν χαμογελώντας.

***

Από εκείνη την ήμέρα δεν έκαναν άλλο παρά να σκαφαλώνουν στα Πυρηνάια, ένθουςιασμένοι, ευτυχισμένοι, γεμάτοι ξεγνοιασιά σαν ν' ανέβαιναν στον ουρανό. Τους είχαν γοητεύσει, τους είχαν μαγέψει τόσο τα βουνά αυτά, ώστε όταν ήρθε ή τελευταία ήμέρα των διακοπών τους έκλαιγαν από τη λύπη τους.

"Ω! τί ώραίο μέρος που θ' άφηναν! Γιατί να μη ζούσαν για πάντα εκεί;

Καθώς λοιπόν την ήμέρα εκείνη πήγαν ν' αποχαιρετήσουν τα βουνά τους, είδαν έναν μωλωνα που έβγαине από έναν ώμοφο άνεμόμυλο, που ήταν χτισμένος στην κορυφή ενός μικρού λόφου, ακριβώς απέναντι στα βουνά. Αμέσως μια παράξενη ιδέα πέρασε από το μυαλό του Καρόλου.

— Καλημέρα, καλέ μου άνθρωπε! του φώναξε. Δικός σου είν' ο μύλος;

— Δικός μου, καθώς και τα χωράφια που βρίσκονται έδω γύρω.

— Δεν θάθελες να τα πουλήσης;
— Χμ! Αυτό εξαρτάται, άπάντησε ο μωλωνάς, εξετάζοντας τους ξένους από το κεφάλι ως τα πόδια.

— Και πόσα θάθελες;

— Πόσα θάθελα;... Δεκαπέντε χιλιάδες φράγκα.

— Μπα!... Δεν θα τον άφηνες για δέκα;

— "Α! "Οχι, όχι, κύριε!... Άκούστε, δώδεκα χιλιάδες φράγκα είν' ή τελευταία τιμή.

Κι' ο μωλωνάς ξαναμπήκε στο μύλο του για να τους δείξη ότι δεν θάκανε άλλα παζάρια. Μά σε λίγο, βλέποντας ότι οί ξένοι έφευγαν, έτρεξε και τους πρόφτασε για να τους πη:

— "Αν θέλετε, μου άφήνετε τη διεύθυνσί σας. Ποιός ξέρει μπορεί καμμιά μέρα να μου χρειασθούν μετρητά... και τότε ίσως να σας αφήσω το μύλο για δέκα χιλιάδες φράγκα... Μά θα είνε τζάμπα, κύριε! Τζάμπα!

Ο Κάρολος έδωσε τη διεύθυνσί του στο Παρίσι κι' απομακρύνθηκε τρισευτυχισμένος. Λίγο ακόμα και θάρχιζε να τραγουδάη από τη χαρά του.

"Όταν βρέθηκαν μακριά από το μύλο, ή Κλάρα του είπε:

— Μά τρελλάθηκες λοιπόν; Θέλεις ν' αγοράσης αυτό το μύλο, έσύ;

— Γιαί, έγώ, αγαπημένη μου, έγώ!

— Και τα χρήματα;

— Θα τα βρούμε, θα δής... Θ' αρχίσουμε να δουλεύουμε μέρα και νύχτα. Να δουλεύουμε και να κάνουμε οικονομίες.

Θα δής, σου λέω... Μέσα σε τέσσερα χρόνια θα τον έχουμε αγοράσει το μύλο... "Ισως και σε τρία... "Ω! στην αρχή θα τον νοικιάσουμε... Μά, όταν θα πάρουμε τη σύνταξί μας, θ' αποτραθηχτούμε έδω και θα γίνουμε μωλωνάδες. Και θα μπορούμε να βλέπουμε τα βουνά κάθε μέρα... Άκούς, κάθε μέρα! "Ω! πόσο ευτυχισμένοι θα είμαστε! Φίλησέ με, αγαπημένη κυρία μωλωνού!

Και ο Κάρολος έκανε μια θριαμβευτική χειρονομία, σαν νάθελε ν' αγκαλιάση μαζί με τη γυναίκα του και δλόκληρα τα Πυρηνάια!...

***

Ξαναγύρισαν στο Παρίσι και δούλεψαν με ένθουςιασμό. Για να πραγματοποιήσουν το ώραίο τους όνειρο, έκαναν οικονομίες σε όλα: στην κατοικία, στο ντύσιμο, στην τροφή. "Αρχισαν μάλιστα να δουλεύουν και συμπληρωματικά τη νύχτα. Η Κλάρα έγγραφε άρθρα για μια οικονομολογική έφημερίδα κι' ο Κάρολος κρατούσε τα λογιστικά βιβλία ενός έμπορικού. Κατώρθωσαν έτσι να θάζουν κατά μέρος διακόσια φράγκα το μήνα. Στο τέλος του πρώτου χρόνου, ο Κάρολος είπε στη γυναίκα του, δείχνοντάς της ένα μάτσο τραπεζογραμμάτια:

— Να το πρώτο φτερό του μύλου μας, κυρία μωλωνού! Κι' άρχισαν κ' οί δυό να τραγουδούνε τρελλά το τραγουδάκι που άρχίζει με το στίχο: «Στα ώραία Πυρηνάια...»

Κι' ο δεύτερος χρόνος πήγε επίσης καλά. Το ανδρόγυνο εξακολούθησε να δουλεύη πυρετωδώς. Κι' έτσι, όταν πέρασε κι' αυτός ο χρόνος, ο Κάρολος μπόρεσε να πη πάλι στη γυναίκα του, δείχνοντάς της ένα καινούργιο μάτσο τραπεζογραμμάτια:

— Να και το δεύτερο φτερό του μύλου μας, κυρία μωλωνού.

Είχαν αδυνατίσει κ' οί δυό. Ο Κάρολος είχε καμπουριάσει πολύ κ' ή Κλάρα έθηγε αλλόκοτα. Μά εξακολούθησαν να δουλεύουν, τραθηγμένοι άκατανίκητα από το όνειρό τους. "Όσο πλησίαζαν στο σκοπό τους, ένιωθαν περισσότερη άνυπομονησία, περισσότερο πάθος.

***

"Όταν τελείωσε κι' ο τρίτος χρόνος, ή Κλάρα άρρώστησε. Κι' ο γιατρός που την εξέτασε της άπαγόρευσε πειά να δουλέψη. Ο Κάρολος έμαθε πως ήταν φθισική. Χτύπησε τότε

Η Κλάρα έγγραφε άρθρα για μια οικονομολογική έφημερίδα.

τὸ κεφάλι του μὲ τὴ γροθιά του καὶ φώναζε:

— Ἐγὼ ὁ ἄθλιος φταίω! Τὴν ἔβαζα νὰ δουλεύη πολὺ καὶ τὴν ἔτρεφα ἄσχημα! Ὁ Θεὸς μὲ τιμωρῆ.

Νόμισε πὼς θὰ τρελλαϊνόταν. Θὰ πέθαινε λοιπὸν ἐκεῖνη τὴν ὁποία φώναζε: «Κυρία μυλωνοῦ»; Θὰ πέθαινε πρὶν ἀποκτήσῃ τὸ μῦλο της; Ὡ! ὄχι! θὰ ἦταν πολὺ σκληρὸ, δὲν μποροῦσε νὰ παραδεχτῆ πὼς ἦταν δυνατὸ ἓνα τέτοιο πρᾶγμα.

— Μὴ φοβᾶσαι τίποτε! εἶπε στὴ γυναῖκα του. Δὲν θ' ἀποκτήσῃς τὸ μῦλο σου, μὰ θὰ ζήσῃς!

Καὶ ἀποφάσισε νὰ τὴν στείλῃ ἀμέσως στὸ Πῶ. Τὸ μεσημβρινὸ κλίμα, ἐκεῖ, θὰ τῆς ξαναδίνε τις δυνάμεις της καὶ ἡ θέα τῶν ἀγαπημένων της βουνῶν τις ἐλπίδες. Θὰ περνοῦσε στὸ Πῶ ὀλόκληρο τὸ χειμῶνα. Θὰ τὴν περιποιόταν ἓνας καλὸς γιατρός καὶ θὰ ἔτρωγε στὸ καλύτερο ἐστιατόριο. Ἄ! τὸ ὄνειρο τοῦ μύλου θὰ θυσιαζότανε βέβαια... Μὰ τί σημασία εἶχε; Ἡ ὑγεία προπάντων!...

Ἡ Κλάρα ἀρνῆθηκε στὴν ἀρχὴ νὰ τὰ δεχθῆ ὅλ' αὐτά... Δὲν ἠθελε νὰ θυσιάσῃ τὸ ὄνειρό της, δὲν ἠθελε νὰ ξεδέψῃ αὐτὰ τὰ χρήματα πού μὲ τόσους κόπους τὰ εἶχαν οἰκονομήσει. Ὡ! θὰ γινόταν καλὰ καὶ στὸ Παρίσι, παρ' ὅλο τὸ κρῦο, παρ' ὅλη τὴν καταχνιά!...

Μὰ ὁ Κάρολος τὴν ὑποχρέωσε νὰ φύγῃ. Τὴν συνώδευσε ὡς τὸ Πῶ, τὴν ἐγκατέστησε σ' ἓνα ὄμορφο σπίτι καὶ τὴν ἐπῆγε σ' ἓναν φημισμένο γιατρό. Ἐμεινε ὀχτῶ μέρες κοντὰ της. Μὰ δὲν ἐπῆγαν καθόλου, στὸ διάστημα αὐτὸ, νὰ δοῦν τὸ μῦλο. Γιὰ ποῖο λόγο; Ἡ καρδιά τους σφιγγόταν ὅταν τὸν συλλογιζόντουσαν...

Ὅταν ὁ Κάρολος ξαναγύρισε στὸ Παρίσι, λάβαινε δυὸ ἐπιστολὲς τῆς βδομάδας ἀπὸ τὴν γυναῖκα του, ἡ ὁποία τὸν βεβαίωνε πὼς ὅλο καλύτερα πῆγαινε... Αὐτὸς πάλι τῆς ἔστειλε τρακόσια φράγκα τὸ μῆνα γιὰ τὰ ἔξοδα τῆς θεραπείας της. Ἐκεῖνη τὸν ἐμάλλωνε τότε μὲ τρυφερὲς ἐπιστολές... Δὲν εἶνε ἀνάγκη, τοῦ ἔγραφε, ἀπὸ τόσα χρήματα...

Μὰ ὁ Κάρολος τὴν ἐξώρκιζε νὰ κυττάξῃ τὸν ἑαυτὸ της κι' ἐξακολουθοῦσε νὰ τῆς στέλνῃ μεγάλα ποσά...

Ἐτοι ἔφυγαν τὸ ἓνα πίσω ἀπ' τ' ἄλλο, τὰ φτερά τοῦ μύλου... Ὡ! ὅσο σκεφτόταν ὅτι, ἂν δὲν εἶχε ἀρρωστήσῃ ἡ γυναῖκα του, θὰ τὸν εἶχαν ἀγοράσει κιολας... Μὰ γιὰ ποῖο λόγο νὰ τὰ σκέφτεται τώρα ὅλ' αὐτά;

* * *

Τὸ Μάιο, ὁ Κάρολος ἔλαβε ἀπὸ τὴν Κλάρα ἓνα τηλεγράφημα πού ἔγραφε: «Ἐ λ α γ ρ ῆ γ ο ρ χ. Φ έ ρ ε ὅ λ α τ ᾶ χ ρ ῆ μ α τ α».

Χλώμισσε ἀπὸ τρόμο μόλις τὸ διάβασε. Τί ἐσήμαιναν αὐτὰ τὰ λόγια; Κι' ἐσπευσε νὰ φύγῃ ἀμέσως.

Στὸ σταθμὸ τοῦ Πῶ βρῆκε τὴν γυναῖκα του νὰ τὸν περιμένῃ καὶ τὴν ἔσφιξε στὴν ἀγκαλιά του. Ὡ! πόσο ἀδύνατη ἦταν!... Πόσο χλωμὴ!... Πόσο ἦσαν βαθουλωμένα τὰ μάτια της... Ὁ Κάρολος ἔκλαιγε καθὼς τὴ φιλοῦσε.

— Ὡ! Κλάρα, μοῦ ἔγραφε λοιπὸν ψέματα; Δὲν εἶσαι καλύτερα;

— Μὰ ναί, ναί... Εἶμαι καλύτερα, πολὺ καλύτερα... Δὲν εἶμαι βέβαια οὔτε πολὺ δυνατὴ, οὔτε πολὺ παχειά... Μὰ θὰ παχύνω τώρα. Ὡ, Κάρολε, δὲν ξέρεις... Εἶνε δικός μας!...

— Ποιὸς εἶνε δικός μας; ἔκανε ὁ Κάρολος ξαφνιασμένος.

— Ὁ μῦλος!...

— Τί λές;

— Τὴν ἀλήθεια! Νὰ τὰ χρήματα!... Νὰ ὅλα τὰ χρήματα πού μοῦ ἔστειλες. Δυὸ χιλιάδες ἑφτακόσια φράγκα!... Νὰ κι' αὐτὰ πού κέρδισα! ἐπρόσθεσε, βγάζοντας ἀπὸ τὴν τσέπη της μερικὰ χαρτονομίσματα. Τετρακόσια πενήντα φράγκα!.. Τί μὲ κυττᾶς ἔτσι, Κάρολέ μου;... Ἀπορεῖς; Θὰ σοῦ ἐξηγήσω... Δὲν ἔμεινα καθόλου σ' αὐτὸ τὸ ἀκριβὸ σπίτι πού μ' ἐγκατέστησες... Δὲν ἀξίζε τὸν κόπο... Δὲν ἔνοιωθα πειὰ τὸν ἑαυτὸ μου ἀρρωστο ὅπως στὸ Παρίσι. Συγχρόνως βρῆκα μιὰ θέσι δασκάλας σὲ κάποια ἀγγλικὴ οἰκογένεια, κι' ἔτσι ὄχι μόνο δὲν ξόδεψα τίποτε ἀπ' ὅσα μοῦ ἔστειλες, ἀλλὰ καὶ κέρδισα ἀρκετά... Θὰ κέρδιζα μάλιστα ἀκόμα περισσότερα, ἂν δὲν ἔχανα αὐτὴ τὴ θέσι... Μ' ἀπομάκρυναν γιὰτὶ νόμιζαν πὼς εἶμαι πολὺ ἀρρωστη... Τέλος πάντων, νὰ τρεῖς χιλιάδες ἑκατὸν πενήντα φράγκα. Μὲ τις ἑφτά χιλιάδες πού πρέπει

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ ΚΑΙ Ο ΟΘΩΝ

Ὁ Γέρο - Κολοκοτρώνης ἦταν ὁ τάφος τῶν μυστικῶν πού τοῦ ἐμπιστεύοντο. Γι' αὐτὸ δὲν τοῦ ἔκρυβαν τίποτε. Τὰ ἐμάθαινε ὅλα καὶ ἦταν πάντοτε ἐνήμερος τῶν διατρεχόντων. Κατὰ τὸ 1843 πληροφορηθεὶς ὅτι διάφορες συμφορὲς ἀπειλοῦσαν τὴν Βασιλεία καὶ θέλοντας νὰ τὴν προλάβῃ, πῆγε στὸν Ὁθωνα καὶ τοῦ ὑπέδειξε ὅτι εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη ν' ἀλλάξῃ ἡ κυβέρνησι καὶ ἡ πολιτικὴ πορεία.

Ὁ Ὁθων τὸν ἄκουσε καὶ μετὰ δέκα ἡμέρας ἀντικατέστησε τὴν κυβέρνησι. Τοῦ φάνηκε ὅμως συγχρόνως παράξενο, πὼς ὁ Κολοκοτρώνης δὲν πῆγε νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ γι' αὐτὸ, ὅπως ἦταν ἡ συνήθεια. Τὴν ἀπορία του αὐτὴ τὴν διευτύπησε ὁ Βασιλεὺς στὸ γιοῦ τοῦ Κολοκοτρώνη, τὸν Γενναῖο Κολοκοτρώνη, ὁ ὁποῖος ἦταν τότε αὐλικός. Ὁ Γενναῖος τῶπε στὸν πατέρα του καὶ ὁ γέρο-Κολοκοτρώνης μουρμούρισε:

— Καλά... Ἄς κάμουμε τὸ χατήρι τοῦ Βασιληᾶ! καὶ σηκώθηκε καὶ πῆγε στὸν Βασιλεῆ.

Ὅπως εἶνε ἡ ἐθιμοτυπία, ὁ Βασιλεὺς ἀπέτεινε τὸν λόγο πρῶτος στὸν Κολοκοτρώνη καὶ τοῦ εἶπε:

— Γέρο - Κολοκοτρώνη, μοῦ εἶπατε ν' ἀλλάξω ὑπουργεῖο καὶ τῶκαμα. Εἶσαι τώρα εὐχαριστημένος;

— Ὁχι, Μεγαλειότατε, ἀπάντησε σοβαρὸς ὁ Κολοκοτρώνης.

— Γιατί; ρώτησε περίεργος ὁ Βασιλεὺς.

— Γιατί, ἀλλάξαν μόνον οἱ βιολιτζήδες, δὲν ἀλλάξε καὶ ὁ χαθᾶς κι' ὁ σκοπὸς ἦταν ν' ἀλλάξῃ ὁ χαθᾶς.

Ὁ Βασιλεὺς τότε ἐγύρισε τις πλάτες στὸν Κολοκοτρώνη καὶ ἀπευθυνόμενος στὸν Γενναῖο τοῦ μίλησε μὲ πίκρα γιὰ τὴν στάσι τοῦ πατέρα του. Ὁ Γενναῖος ἔτρεξε σὲ λίγο, βρῆκε τὸν πατέρα του καὶ τοῦ εἶπε:

— Τί ἔκαμες, πατέρα, δυσαρέστηες τὸ Βασιληᾶ!...

— Σῶπα, τὸν διέκοψε τότε ὁ γέρο-Κολοκοτρώνης θυμωμένος, σεῖς ἐκεῖ μὲς στὸ κορίτσι (καθὼς ἔλεγαν τότε τὴν Αὐλή), δὲν βλέπετε πέρα ἀπ' τὴ μύτη σας... Καὶ κάλλιο λόγια στὸ χωράφι, παρὰ μάγκανα στ' ἄλωνα!... Πῆς τοῦ Βασιληᾶ ν' ἀλλάξῃ δρόμο, γιὰτὶ θὰ ξημερώσῃ...

Κι' ἐξημέρωσε, πραγματικῶς, ἡ μεταβολὴ τοῦ 1843.

νὰ σοῦ ἔχουν μείνει, μπορεῖς ν' ἀγοράσῃς τὸ μῦλο ἀμέσως... Φίλησέ με... δυνατὰ... πολὺ δυνατὰ...

Καὶ ἡ Κλάρα λιποθύμησε...

— Δυστυχισμένη, σκοτώθηκες μόνη σου! εἶπεν ὁ Κάρολος, παίρνοντάς τὴν στὴν ἀγκαλιά του.

Τὴν ἔβαλε σ' ἓνα ἀμάξι καὶ τὴν μετέφερε σ' ἓνα φαρμακεῖο. Ἡ Κλάρα δὲν ἄργησε ν' ἀνακτήσῃ τις αἰσθήσεις της, μὰ μὲ μεγάλη δυσκολία μποροῦσε τώρα νὰ στέκεται στὰ πόδια της. Ὡς τότε δὲν ἀντιλαμβάνονταν τὴν κατάστασί της, ὅπως συμβαίνει μὲ πολλοὺς φυματικούς. Μὰ τώρα πού εἶχε ξαναδῆ τὸ σύζυγό της καὶ εἶχε πραγματοποιήσει τὸ ὄνειρό της, καταλάβαινε πειὰ πὼς θὰ πέθαινε.

— Ὡστε ἔτσι; τραύλιζε ἡ δυστυχισμένη. Ἦταν λοιπὸν τόσο σοβαρὴ ἡ κατάστασίς μου;

Τὴ μετέφεραν σ' ἓνα δωμάτιο ξενοδοχείου. Ὁ Κάρολος φώναξε ἓνα γιατρό, μὰ ὅλες ἡ φροντίδες του πῆγαν χαμένες. Ἡ Κλάρα ἔσθυνε ἀπὸ μέρα σὲ μέρα. Ἐνα βράδυ, νοιώθοντας τὴ ζωὴ νὰ τὴν ἐγκαταλείπῃ, πῆρε τὸ μέτωπο τοῦ συζύγου της ἀνάμεσα στὰ ψυχρά της χέρια.

— Ἄντιο, Κάρολε... ψιθύρισε. Μὴν κλαῖς... Ἐτσι κι' ἀλλοιῶς θὰ πέθαινα... Ξέρεις καλὰ ὅτι δὲν θεραπεύεται ἡ φθίσις... Μὴν κλαῖς!... Βλέπεις τὰ βουνά; Πόσο ὄμορφα εἶνε ἀπόψε... Ζύγωσε στὸ παράθυρο... Θὰ μὲ θάψῃς σ' αὐτὸ τὸν τόπο, δὲν εἶν' ἔτσι; σὲ κάποιο νεκροταφεῖο ἀπ' ὅπου θὰ φαίνονται τὰ Πυρηναῖα... Κι' ἐσὺ θ' ἀγοράσῃς τὸ μῦλο, θὰ μὲνῃς πάντα σ' αὐτὸν καὶ τὸ βράδυ θὰ κυττάξῃς τὰ βουνά καὶ θὰ συλλογίζεσαι ἐμένα... Ἐ, Κάρολέ μου;...

Καὶ ἡ Κλάρα πέθανε, ἐνῶ μακρὰ, καθὼς τὰ χτυποῦσε ὁ ἥλιος πού βασιλεψε, τὰ Πυρηναῖα φαίνοντουσαν σὰν νὰ προσφέρουν στὸν οὐρανὸ τὰ χιονένια λουλούδια τῶν κορυφῶν τους...

